

Försäkringsbedrägerier i Finland

Kommentar till "Forsikringsvindel i Norge" NFT nr 1/2003

av Joona Vuorenpää

Joona Vuorenpää
joona.vuorenpaa@vakes.fi

I Finland beräknas försäkringsbrottsligheten i fråga om skadeförsäkring röra sig om 5-10 procent av de utbetalda ersättningarna, vilket innebär 100-200 miljoner euro årligen. Den allmänna formen av försäkringsbedrägeri är påplussning, alltså att man överdriver skadorna och de utgifter man haft på grund av dem.

Bedömningen grundar sig bland annat på en kartläggning av medborgarnas attityder till försäkringsbedrägeri (1996). En motsvarande färsk utredning om hur medborgarna uppfattar försäkringsbedrägerier blev klar i maj 2003. Deltagarna i den senare enkäten bedömde bland annat risken för försäkringsbedragare att åka fast som större jämfört med vad deltagarna i den tidigare undersökningen gjorde.

Uppfattningen att risken har ökat kan delvis bero på att försäkringsbolagen har effektiviserat sin bedrägeribekämpning. Numera har branschen bland annat tillgång till gemensamt skaderegister och missbruksregister, och under årens lopp har bolagen anställt ytterligare försäkringsutredare med polisbakgrund. I fråga om hur allvarligt undersökningsdeltagarna ser på försäkringsbedrägeri är svaren ungefär likartade i den aktuella enkäten och 1996 års undersökning, men i dagens läge förefaller synen på gärningens allvar att variera tydligare mellan olika åldersgrupper. Ju äldre personerna är, desto oftare betraktar de försäkringsbedrägeri som en allvarlig gärning. Bland yngre svarspersoner, i åldersgruppen under 30 år, tillmätts gärningen klart mindre "allvarlighetsvärde" än bland de äldre.

Beträffande svarspersoner som uppgett att någon de känner gjort sig skyldig till försäkringsbedrägeri visar undersökningen på en klar profil – personerna är i genomsnitt yngre än 30 år, har examen från institut eller högskola, har goda inkomster och bor i en stad med över 50 000 invånare. Uppenbart är att också de personer som begått försäkringsbrotten tillhör samma socialgrupper som svarspersonerna.

Bland dem som deltog i undersökningen anser åtta av tio att förebyggande åtgärder är det bästa sättet att motarbeta försäkringsbedrägerier, medan två av tio betraktar efterhandskontroll, dvs. strängare straff, som den effektivaste metoden.

Joona Vuorenpää är Informationschef vid Finska Försäkringsbolagens Centralförbund.

Angående omfattningen av bedrägeribrott som gäller ersättningar från liv- och pensionsförsäkringar finns i Finland för närvarande inga tillförlitliga beräkningar.

I ett längre perspektiv har talrika bedrägerifall avslöjats tack vare effektivare insatser i försäkringsbolagen. För bekämpning och utredning av bedrägerier har försäkringsbolagen under åren anställt sammanlagt 26 försäkringsutredare.

Gemensamt skaderegister

I syfte att avvärja bedrägeribrottslighet, som riktar sig mot försäkringsbolag i Finland, har skadeförsäkringsbolagen sedan slutet av år 2002 överlåtit inkomna skadeuppgifter till ett gemensamt skaderegister. Där kan varje bolag ta reda på vilka skador en kund lämnat anmälan om till andra försäkringsbolag. Uppgifterna används endast i samband med skaderegleringen. I Finland räknar man med att blotta vetskapen om registrets existens förbygger försäkringsbedrägerier. Registret är fortfarande under inkörning och inga jämförbara uppgifter om dess nytthet finns ännu att publicera. Alla skadeförsäkringsbolag medverkar ännu inte i skaderegistret. Fram till våren 2003 hade i registret införts sammanlagt över 300 000 skador.

De största skadeförsäkringsbolagen i Finland har sammanställt uppgifter om ärenden som deras försäkringsutredare undersökt under perioden 1.7–31.12 2002. Totalt utredes 1 181 fall, vilkas sammanlagda värde uppgick till ca 13,65 miljoner euro.

De undersökta fallen fördelar sig sålunda: (Siffrorna är avrundade.)

	<i>Antal</i>	<i>Värde</i>
Bilskador	46 %	24 %
Personskador	39 %	37 %
Företagsskador	6 %	17 %
Övriga skador	9 %	22 %

Över nio av tio fall som utreddes kom fram på grund av försäkringsbolagets egen misstanke. Fem procent av fallen kom till utredning till följd av myndighetstips. Bedrägeriregistret och skaderegistret har än så länge bara föranlett en procent av utredningarna. I vilken omfattning man i de undersökta fallen påvisar att skadeanmälningarna är bedrägliga och avvärjer bedrägeriförsök finns det ännu inga uppgifter om.

Kommer att effektiviseras

Såväl i bolagen som vid Finska Försäkringsbolagens Centralförbund kommer insamlingen och analysen av brottsfakta från inhemska och utländska informationskällor att effektiviseras. Därigenom säkerställer man ett tillräckligt omfattande statistiskt material för användning i Finland. Vidare kommer man att särskilt granska bedrägeribrottslighet mot liv- och pensionsförsäkringsbolagen, ett hittills mindre uppmärksammat område. En viktig uppgift för dem som bekämpar försäkringsbrottsligheten i Finland är att aktivera bolagens experter att bli vaksammare i fråga om brottslighet som riktar sig mot dessa grannar och de former den tar sig.